

VI

учътъ други да правимъ отъ него е възпитание *человеческо*; познание-то за външни-те предмети, което са произвежда отъ собствено-то ни испытани е възпитание *предметно*. И тъй всякой отъ насъ трябва да бжде наученъ отъ три-те тия главни учители; но ела да видимъ, че природно-то възпитание независи никакъ отъ насъ; предметно-то пакъ зависи отъ насъ, но само въ няколко случаи; и така остана само едно възпитание, надъ което ние сме съвършено властни, и то е *человеческо-то*, или, по-просто да кажемъ, *майчино-то възпитание*.

Читатели-те щатъ видятъ, че авторъ-тъ на тая книжка, са е трудилъ да докаже, колко-то е възможно по-просто длжности-те, които майка-та трябва да има при възпитание-то на дете-то си. Той казва, че да достигне дете-то до истинно-то усъвършенствование, трябва да са начне възпитани-то му още отъ сама-та минута на рождение-то му. Съвършено опровергава той идея-та на Жанъ-Жакъ-Руссо, който казва, че „человекъ природно са ражда добръ, общество-то неможе да го испорчи, за това, казва той, трябва да оставимъ дете-то безъ никакво възпитание до дванадесетата-та година даже и повече; до тогава природна-та му добрина неможе да са измени отъ пжти на истинна-та, а на противъ, доста ще са укрепи да противостои на зло-то“. Това са е подтвърдявало до скоро и отъ други учени, но найточно са е доказало сега, че человекъ както са ражда на-следственно съ добри и лоши физически отношения, ражда са тъй също съ добри и лоши нравствени наклонности.*) За това наместо да оставяме дете-то на самага себе, трябва да начнемъ възпитание-то му отъ само-то му още рождение, като са стараемъ да развиваме добри-те наклонности, а да задаваме лоши-те.

“Нито единъ въпросъ, казва авторъ-тъ, не мя е занимавалъ толкози време, катко тоя за възпитание-то. Въ пътувание-то си по Англия, Шотландия, Швеция, Финляндия, Россия, Дания, Германия, Швейцария, Италия и въ плавание-то си по Великий-тъ и Индийский-тъ океани, тоя въпросъ все мя е преследвалъ, и непрестанно сжмъ са трудилъ за не-

*) Les lois de la vie, часть 6-та.